

DIPLOMA PIELIKUMA PAMATNOSTĀDNES UN NORĀDĪJUMI DIPLOMA PIELIKUMU AIZPILDĪTĀJIEM

Turpmāk minēto ieteikumu, paskaidrojumu un terminu skaidrojuma mērķis ir atvieglot lakonisku un efektīvu diploma pielikumu radīšanu. Šo pielikuma formu ir izveidojusi Eiropas Komisijas, Eiropas Padomes un UNESCO/CEPES darba grupa, kura no 1997.- līdz 1998. gadā gadam veica diploma pielikuma izmēģinājumu un izvērtēja tā rezultātus. Šajās pamatnostādnēs ir izklāstīti principi un Eiropas pilotprojekta pieredzē gūtās atziņas par nosacījumiem, kas stingri jāievēro, lai diploma pielikumi būtu efektīvi.

Savukārt "Paskaidrojumos diploma pielikuma aizpildīšanai" ir sniegti sīkāki padomi augstskolām, kas veido pielikumus. Pamatnostādnēs un paskaidrojumi kopā ar diploma pielikuma paraugu ir pieejami *Internetā* visās Eiropas Savienības/Eiropas Ekonomiskās zonas valodās un krievu valodā. Vairākus labus praktisku piemērus, kā aizpildīt Diploma diploma pielikuma pielikumu, piedāvā Eiropas Komisija, DG 22 (<http://europa.eu.int/en/com/dg22>), Eiropas Padome (<http://culture.coe.fr>) un UNESCO/CEPES (<http://www.cepes.ro>). Diploma pielikuma izmantošana ir noteikta konvencijā "Par to kvalifikāciju, kas saistīta ar augstāko izglītību, atzīšanu Eiropas reģionā" kura tika parakstīta 1997. gadā Lisabonā. Diploma pielikums tika izmēģināts arī vairāku valstu īstenotajā PHARE projektā "Augstākās izglītības diplomu un studiju kredītpunktu savstarpēja atzīšana".

VISPĀRĪGAS PAMATNOSTĀDNES

Diploma pielikumu (DP) veidošanā ir jāņem vērā šādi ieteikumi:

1. Īsajam paskaidrojumam (ierāmēts diploma pielikuma parauga sākumā) jābūt iekļautam katrā aizpildītajā diploma pielikumā kā norādījumam augstākās izglītības iestādēm, pilsoņiem, darba devējiem un citiem šīs informācijas potenciāliem izmantotājiem.
2. Aizpildot Diploma pielikumu, augstskolām jāievēro informācijas struktūra un secība, kas ir rūpīgi izstrādāta un pārbaudīta Eiropas pilotprojektā. Pilotprojekts parādīja, ka dažādi pārveidoti DP varianti, ko pilotprojektā lietoja dažas augstskolas, tiek atzīti par mazāk skaidriem un ērtiem lietotājam. Gadījumos, kad kāda(s) DP sadaļa(s) tika vispār izlaista(s), iestādes, kuras saskaņā ar pilotprojektu saņēma DP (augstskolas, diplomatzīšanas cenri, profesionālās asociācijas, darba devēji, ES tematiskās apvienības¹) nemainīgi atzina pielikumus par neefektīviem. Aizpildot pielikumu, jācenšas darīt visu iespējamo, lai novērstu informācijas neprecizitāti, nepilnību vai neskaidrību. Jāizvairās arī no pārāk gariem un pārāk sarežģītiem pielikumiem, kas apgrūtina uztveri. Informācija jāsniedz pēc iespējas lakoniski, izvairoties no DP pārslodzes ar to. Praksē atzīnīgi novērtētie pielikumu paraugi rāda, kā to iespējams veikt. Lakoniski sniegt detalizētu informāciju noteikti palīdz transkriptu² izmantošana.
3. Pielikumam kopā ar pašu diplomu jāsniedz pietiekama informācija, kas ļauj lasītājam izveidot spriedumu par *kvalifikāciju* un tās piemērotību mērķim, kuram tās īpašnieks to vēlas izmantot (piem., iestāšanās konkrētā studiju programmā, atbīvošana no zināmas programmas daļas apguves, pieņemšana darbā, tiesības strādāt kādā kokrētā profesijā u.c.). Diploma pielikums nav veidots, lai aizstātu *Curriculum Vitae*, bet gan papildus informācijas sniegšanai.
4. Pielikumam vienmēr jābūt kopā ar diplomu, jo pielikumiem vieniem pašiem parasti nav juridiska spēka. Diploma pielikumā ir jānorāda, vai augstskola un tās piešķirtā konkrētā *kvalifikācija* attiecīgajā valstī ir atzīta. Diplomam nokļūstot ārzemēs, šie aspekti tomēr parasti tiek pārbaudīti atsevišķi, jo tas vien, ka ir izsniegts diploma pielikums, vēl negarantē augstskolas un tās piešķirto *kvalifikāciju* (diplomu, grādu) statusu, kā arī to, ka attiecīgā augstskola un programma savā valstī ir atzīta.
5. Ņemot vērā to, ka DP galvenā funkcija ir padarīt attiecīgo *kvalifikāciju* starptautiski saprotamu, pielikumu izsniedz kādā no Eiropā plaši saprotamajām valodām (ES/EP UNESCO darba grupa uzskatīja, ka tai būtu jābūt angļu valodai, taču ES principi neļauj nosaukt vienu konkrētu valodu par prioritāru). Tajā pašā laikā, lai novērstu pārpratumus un lai diploma pielikumā neiekļautu norādes vai "pamācības" *kvalifikācijas* vērtēšanai citās valstīs,
ir obligāti jānorāda oriģinālvalodā:
- *kvalifikācijas* nosaukums un tās īpašniekam piešķirtais nosaukums (2.1.),

¹ *Thematic networks*

² *Transcript of records*- studenta sekmju izraksts, norādot priekšmetnosaukumus, apjomu (kredītpunktus) un iegūto atzīmi.

- *kvalifikāciju* piešķirošās/studijas nodrošinošās iestādes nosaukums un statuss (2.3. un 2.4.) un
- *kvalifikācijas* klase (4.5.).

Neprecīzi tulkojumi var tikai maldināt tos, kas ārzemēs izvērtē *kvalifikācijas*. Ja oriģinālā rakstība nav latīņu alfabētā (piem. slāvu, grieķu), ir pieļaujamas transliterācijas (*bakalavr, ptychio* u.c.). Jābūt saprotamai grādu nosaukumu savstarpējai saistībai un to vietai attiecīgās valsts augstākās izglītības sistēmas aprakstā DP astotajā sadaļā.

6. Pielikumā nedrīkst dot nekādas norādes par *kvalifikācijas* vērtībai norādījumiem par tās ekvivalenci kādai citas valsts *kvalifikācijai*, vai “pamācības” tās atzīšanai ārzemēs. Informācijai jātiek sniegtai visās astoņās sadaļās. Ja informācija kādā sadaļā nav sniegta, jāsniedz pamatojums, kādēļ.
7. Pielikumu veidošanu augstskolās labāk veikt centralizēti, nenodot to atsevišķām augstskolu struktūrvienībām. Centralizēta DP veidošana samazina DP satura un izveides principu atšķirībasun arī izmaksas.
8. Iestādēm jāveic atbilstoši pasākumi, lai mazinātu viltošanas un pielikuma kļūdainas izprašanas iespēju.
9. Informācijai par augstākās izglītības sistēmu (astotā sadaļa) jāiekļaujas, lielākais, divās lappusēs. Lai nodrošinātu pārskatāmību, ja iespējams, informācijā jāiekļauj valsts augstākās izglītības sistēmas shēma un tabulas. Diploma Pielikuma pielikuma pilotprojekta ietvaros šīs informācijas galīgā versija katrai valstij jāveido ar nacionālo ENIC/NARIC centru (nacionālo informācijas centru), ministriju un rektoru padomju palīdzību.
10. Diploma pielikumus ir vēlams izsniegt tajā pašā laikā, kad *kvalifikācija* tiek piešķirta. Ņemot vērā to, ka studiju programmas, izglītības *kvalifikācijas* un valstu izglītības sistēmas nepārtraukti attīstās un, DP vēlāka izsniegšana ir ievērojami sarežģītāka. **Īpaši svarīgi, lai astotā sadaļa atspoguļotu nacionālo izglītības struktūru, kas ir spēkā tajā laikā, kad *kvalifikācija* tiek piešķirta.**
11. Jāpievērš liela uzmanība tulkošanai un terminoloģijai, jo šajā jomā ir daudz grūtību. Lai tās pārvarētu, ir svarīgi pielikuma norādītajās vietās lietot oriģinālvalodu pielikuma norādītajās vietās. Lai pārvarētu valodnieciskas grūtības, ir arī izveidots ar pielikumu saistīto terminu skaidrojums. Pielikumiem jātiek veidoti jebkurā(-s) valodā(-s), ko iestādes uzskata par piemērotu(-ām).
12. Nacionālajām, reģionālajām un pašu augstskolu augstākās izglītības kvalitātes nodrošināšanas sistēmām ir ieteicams ietvert diploma pielikuma izsniegšanu un tā kvalitāti augstskolas darba kvalitātes rādītājos. Tas palīdzētu nodrošināt DP kvalitāti.
13. Diploma pielikumi ir jāizmanto elastīgi. Novērtējot citās valstīs piešķirtas *kvalifikācijas*, jāvērs uzmanība uz apgūtajām prasmēm, pieredzi un zināšanām, ņemot vērā to, ka ārzemju *kvalifikācijas* novērtēšanas mērķis ir tās “godīga atzīšana”, nevis precīza ekvivalence.